

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Mars 1880, kl. 1 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om rätt för parter och vittnen uti vissa till häradsrätt instämmda mål att på förhand erhålla underrättelse om dagen, då målet vid rätten förekommer.

Angående stämning och dess innehåll stadgar 11 kap. 1 § Rättegångsbalken:

»Vill man till annan kära; då eger domaren gifva skriftlig stämning: och nämne han deri kändanden och saken, så ock å hvad ort och dag den bör till svars komma, som stämd varder: kungöre ock deri, att om han ej kommer sjelf, eller dess laga ombud, skall saken ändå företagas och afgöras»;

och angående den ordning, i hvilken målen skola å tinget handläggas, bestämmes i 2 kap. 3 § samma balk, att efter inteckningar, lagfarter, Kronans och allmänna ärenden samt missgerningsmål deras tvister, som långt från tingstad bo, skola företagas, men vidlyftiga saker sist. Allmänna lagen innehåller deremot ingen föreskrift om viss dag under tinget, å hvilken stämningarne skola ställas. Derom stadgades emellertid i 82 § af Kongl. resolutionen den 17 September 1723, att stämningarne kunde väl ej annorledes än på första tingsdagen ställas, eftersom de rättsökande sig då enhälligt infinna måste, tingspredikan att bevista och att höra de förordningar, som komme att uppläsas. Men så borde härads höfdingarne, sedan uppbud, kriminal- och publike saker vore afgjorde, först afhjelpa de långvägade, och så jemka tingstimmarne, att de, hvilkas saker på första dagarne

ej kunde komma att företagas, måtte emellertid få resa hem och sköta sina sysslor. Derefter bestämdes ytterligare i 68 § af Kongl. resolutionen den 16 Mars 1739, att häradshöfdingarne hade att, vid tingets början, när parterna upppropades, tillsäga dem, på hvilken dag hvar och en borde vara tillstädes, samt först afhjelpa de långvägade. Vidare innehåller Kongl. förordningen den 17 Maj 1872, angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting, i § 6 föreskrift derom, att i tingslag, der flera allmänna sammanträden hållas under samma ting, stämning skall utfärdas till första rättegångsdagen af visst allmänt sammanträde, och i § 5, att häradshöfdingen, om vid allmänt sammanträde målen äro flera, än att de å en dag kunna utföras, skall å första rättegångsdagen kungöra, å hvilken följande dag hvarje mål, som öfrigt är, skall förekomma, der det ej förut blifvit till viss dag utsatt.

Herr *Åke Andersson* har nu uti en inom Andra Kammaren afgifven motion, N:o 134, hvilken blifvit till handläggning af Lag-Utskottet hänvisad, föreslagit »att de, som å domarens vägnar utfärda stämningar skola genast efter stämningstidens slut uti alla de mål som skola instämmas fjorton dagar före hvarje ting eller sammanträde till honom insända stämningslistorna, och vare domaren skyldig att deri anteckna, hvilken dag af tinget eller sammanträdet målen förekomma till handläggning, och så vida postbefordringen eller andra förhållanden ej lägga hinder i vägen, återsända listorna till stämningsmännen så tidigt att de, som saken angå, kunna hos dessa två dagar före tinget eller sammanträdet erhålla underrättelse om sin inställelse vid rätten.»

Då i många trakter, särdeles i de norra orterna, postgången icke är så inrättad, att stämningslistorna inom loppet af tolf dagar kunna till domaren insändas och derefter åter tillhandakomma vederbörande, synes enda möjligheten att parter och vittnen under nuvarande förhållanden skulle kunna före tingens eller sammanträdenas början erhålla bestämd underrättelse om den dag, de dem angående mål förekomma, vara, att stämningar alltid af domaren sjelf utfärdades. För den häri innefattade fördel torde emellertid allmänheten icke vilja uppoffra förmånen af att kunna på närmare håll i hemorten uttaga stämning, synnerligast då i betraktande tages, att domhafvandena redan i gällande föreskrifter i ämnet böra hafva en kraftig anmaning att, så vidt det under de i de särskilda orterna förhandenvarande förhållanden kan ske, i förevarande afseende vidtaga de anordningar, som kunna lända till lättnad och bekvämlighet för de rättssökande.

Visserligen är motionärens förslag endast vilkorligt, i det att den af honom föreslagna anordning endast skulle vara tillämplig, »så vida postbefordringen eller andra förhållanden ej lägga hinder i vägen», men just detta stadgandets vilkorlighet gör i Utskottets tanke detsamma både mindre lämpligt och i alla händelser temligen betydelselöst.

På dessa skäl, som af Utskottet förut andragits dels vid 1877 dels ock vid 1878 års riksdagar för afstyrkande af då väckta likartade förslag, hvilka ock vid båda tillfällena af begge Kamrarne utan votering ogillades, hemställer Utskottet,

att föreliggande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 Mars 1880.

På Lag-Utskottets vägnar:

G. Lagerstråle.

Herrar *Thomasson* och *Magnus Jonsson* hafva begärt få här antecknad, att de icke inom Utskottet deltagit i ärendets behandling.
